

جریان شناسی
انتخابات شوراهای
چهارم

گامنامه هادی

شماره: ۰۷

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۲/۲۲

فهرست

۲	مقدمه
۲	جایگاه و اختیارات شوراهای
۳	پیشینه انتخابات شوراهای
۳	۱- انتخابات شورای شهر و روستا دوره اول (۱۳۷۷):
۳	۲- انتخابات شورای شهر و روستا دوره دوم (۱۳۸۱):
۴	۳- انتخابات شورای شهر و روستا دوره سوم (۱۳۸۵):
۵	تفاوت‌های انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای
۶	اهمیت انتخابات شوراهای چهارم برای جریان‌های سیاسی
۶	الف- اصول‌گرایان
۶	۱- اهمیت انتخابات
۷	۲- ویژگی‌ها آرایش سیاسی اصولگرایان
۷	۳- گروه‌های فعال
۸	۴- نامزدهای ثبت نام کرده
۹	۵- بررسی آخرین وضعیت و برخی ملاحظات
۱۰	ب- اصلاح طلبان
۱۰	۱- اهمیت انتخابات
۱۲	۲- ویژگی‌ها آرایش سیاسی اصلاح طلبان
۱۳	۳- گروه‌های فعال
۱۳	۴- نامزدهای ثبت نام کرده
۱۴	۵- بررسی آخرین وضعیت و برخی ملاحظات
۱۵	ج- جریان منسوب به دولت
۱۵	۱- اهمیت انتخابات
۱۵	۲- ویژگی‌های آرایش سیاسی جریان منسوب به دولت
۱۶	۳- گروه‌های فعال
۱۶	۴- نامزدهای ثبت نام کرده
۱۶	۵- بررسی آخرین وضعیت و برخی ملاحظات:
۱۷	آثار و پیامدها

مقدمه

در روز ۲۴ خردادماه همزمان با انتخابات ریاست جمهوری یازدهم، شاهد برگزاری چهارمین دوره انتخابات شوراهای شهر و روستا نیز هستیم. قرار گرفتن در کنار انتخابات ریاست جمهوری که پس از تلاش مجلس شورای اسلامی برای تجمیع انتخابات حاصل شده است، موجب شده تا رسانه‌ها تحت تاثیر فضای انتخابات ریاست جمهوری کمتر به رقابت در شوراها بپردازند. این در حالی است که مدیریت شهرها و روستاهای کشور از اهمیت بالایی برخوردار است که سرنوشت آن برای مدت ۴ سال در روز ۲۴ خرداد مشخص خواهد شد.

رهبر معظم انقلاب اسلامی در آخرین بیانات خود در جمع دست اندرکاران برگزاری انتخابات در این باره می‌فرماید: «انتخابات شوراها بسیار مهم است. توجه شود که توجه به انتخابات ریاست جمهوری نتواند اهمیت انتخابات شوراها را از چشم مسئولین، از چشم مردم، از چشم نخبگان، دور بدارد. این که ما از سطح روستا و شهر تا سطح کشور، کارها را، تصمیمها را، در نهایت به دست مردم میسپریم، خیلی حادثه‌ی مهمی است. شوراها مظهر یک چنین چیزی است.» (۹۲/۲/۱۶)

جایگاه و اختیارات شوراها

از مجموعه‌های مردم نهادی که در نظام جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی و تدوین قانون اساسی به ضرورت شکل‌گیری آن تاکید ورزیده شده، شوراهای اسلامی شهر و روستا است. به واقع در نظام سیاسی که عنوان نظام مردم سالاری دینی را بر خود نهاده است، نهاد شوراها تبلور برجسته حضور جدی مردم در مدیریت کشور است.

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با اذعان بر اصل مشارکت همگانی، ضمن حدود پنجاه اصل، حق تعیین سرنوشت مردم توسط خودشان را مورد تاکید قرار داده است. فصل هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از اصل ۱۰۰ تا ۱۰۶ به اهمیت شوراها در نظام جمهوری اسلامی می‌پردازد و وجود آن را هم فرصت و هم لازم و واجب به شمار می‌آورد. شوراها همچنین در ابعاد نظارتی و تصمیم‌گیری‌ها انجام وظیفه می‌کنند و از این طریق حاکمیت با خواسته‌های مردم و مردم با مشکلات مسئولین آشنا می‌شوند. از طریق شوراها بخشی از اختیارات دولت به مردم بازگردانده شده و تا حدودی از حجم امور و مشکلات دولت در موارد اجرایی کاسته خواهد شد.

شوراها وظایف و اختیاراتی دارند که برخی از آنها به شرح زیرند:

۱- انتخاب شهردار برای مدت چهار سال

۲- بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسایی‌های اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، بهداشتی، اقتصادی و رفاهی حوزه انتخابیه و تهیه طرح‌ها و پیشنهادهای اصلاحی و راه‌حل‌های کاربردی در این زمینه‌ها جهت برنامه‌ریزی و ارائه آن به مقامات مسئول ذیربط.

۳- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا و طرح‌های مصوب در امور شهرداری و سایر سازمان‌های خدماتی در

صورتی که این نظارت محل جریان عادی این امور نگردد.

۴- برنامه‌ریزی در خصوص مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی با موافقت دستگاه‌های ذیربط.

۵- اقدام در خصوص تشکیل انجمن‌ها و نهادهای اجتماعی، امدادی، ارشادی و تاسیس تعاونی‌های تولید و توزیع و مصرف، نیز انجام آمارگیری، تحقیقات محلی و توزیع ارزاق عمومی با توافق دستگاه‌های ذیربط.

۶- نظارت بر حسن اداره و حفظ سرمایه و دارایی‌های نقدی، جنسی و اموال منقول و غیرمنقول شهرداری و همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها به گونه‌ای که محل جریان عادی امور شهرداری نباشد.

۷- تصویب بودجه، اصلاح و متمم بودجه سالانه شهرداری و موسسات و شرکت‌های وابسته به شهرداری با رعایت آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها و همچنین تصویب بودجه شورای شهر.

۸- نظارت بر حسن اداره امور مالی شهرداری و کلیه سازمان‌ها، موسسات، شرکت‌های وابسته و تابعه شهرداری و حفظ سرمایه، دارایی‌ها، اموال عمومی و اختصاصی شهرداری، و همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به شهردار و پیگیری‌های لازم بر اساس مقررات قانونی.

پیشینه انتخابات شوراها

با اینکه در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی شور و شوق فراوانی برای به مرحله اجرا در آوردن اصل شوراهای اسلامی شهر و روستا وجود داشت اما حوادث سیاسی سالهای ۵۷ تا ۶۰ که زمانی برای حضور کم رنگ شوراها بود با فعل و انفعالات فراوانی مواجه شد و از سال ۶۰ به بعد نیز امکان تحقق این وعده میسر نشد تا این که با آغاز دوره اصلاحات و شروع به کار ریاست جمهوری آقای خاتمی و اولویت یافتن شعار توسعه سیاسی، تلاش برای تحقق این اصل قانون اساسی در اولویت قرار گرفت.

۱- انتخابات شورای شهر و روستا دوره اول (۱۳۷۷):

از اوایل مهرماه ۱۳۷۷ بود که با انتخاب سیدمرتضی مبلغ به عنوان رئیس ستاد اجرایی تشکیل شوراهای اسلامی شهر و روستا از سوی سید عبدالواحد موسوی لاری وزیر کشور، برگزاری انتخابات شهر و روستا رسمیت پیدا کرد. نخستین دوره انتخابات شورای شهر و روستا در روز جمعه هفتم اسفند ۱۳۷۷ برگزار شد و در آن ۲۳ میلیون و ۶۶۸ هزار و ۷۳۹ نفر شرکت کردند. با اعلام تدریجی نتایج، آمارها حاکی از پیروزی جریان دوم خرداد در انتخابات شوراها بود و در تهران نامزدهای مشترک لیست ائتلاف بزرگ خط امام و کارگزاران سازندگی فاتح انتخابات بودند.

۲- انتخابات شورای شهر و روستا دوره دوم (۱۳۸۱):

در سال ۱۳۸۱ با پیروزی جریان دوم خرداد در انتخابات مجلس ششم، شرایط برگزاری انتخابات شوراها نیز به ظاهر به نفع این جریان بود، چرا که با هماهنگی مجلس به عنوان ناظر و وزارت کشور به عنوان مجری انتخابات شوراها،

موانع پیش روی این جریان برای نامزد شدن تمامی عناصر فعال خود که پیش از این ممکن بود که توسط شورای نگهبان رد صلاحیت شوند، مرتفع شده بود. همین شرایط بود که حتی گروهک غیرقانونی نهضت آزادی و جریانهای ملی - مذهبی نیز خود را صاحب صلاحیت دانسته و به عنوان نامزد انتخاباتی وارد میدان رقابت شدند. و متأسفانه توسط هیئت نظارت مجلس ششم تأیید صلاحیت شدند.

جریان دوم خرداد خیلی زود جنجالهای تبلیغاتی خود علیه جریان رقیب را آغاز کرد و مدعی شد که جناح راست امیدی به پیروزی در این انتخابات نداشته و به همین دلیل است که ترجیح می‌دهد بر روی آن سرمایه‌گذاری جدی نکرده و چهره‌های گمنام خود را برای رقابت به میدان آورد که در صورت شکست هزینه کمتری پرداخت کرده باشد! از سویی دیگر فضای عمومی کشور و پیش‌بینی‌ها و نظرسنجی‌ها از عدم استقبال مردم از این انتخابات حکایت داشت، که دلایل متعددی از جمله ناکامی اصلاح طلبان در اداره صحیح شوراهای شهر و روستا در دور اول، بالخصوص جنجالهای مستمر شورای شهر تهران، و عدم خدمت‌رسانی صحیح به ملت را می‌توان برای آن برشمرد. در این شرایط جناح دوم خرداد به جای آنکه دلیل عدم مشارکت ملت را مورد مطالعه قرار داده و برای رفع آن چاره‌جویی کند، تنها در یک شگرد تبلیغاتی جناح راست را متهم نمود که در تلاش است تا انتخابات با کمترین مشارکت برگزار گردد!

دومین دوره انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا، در جمعه ۹ اسفند ۱۳۸۱ در ۲۵ هزار و ۱۲۷ حوزه انتخاباتی شامل ۹۰۵ شهر، ۱۷ شهرک و ۳۴ هزار و ۲۰۵ روستا برگزار شد تا از میان ۲۰۶ هزار و ۴۶۷ نامزد، ۱۱۲ هزار و ۳۷۵ نفر به عضویت شوراها درآیند. در این دوره ۴۹/۲ درصد از واجدان شرایط در این دوره از انتخابات شوراها شرکت کردند، در حالی که آمار شرکت‌کنندگان در دوره اول انتخابات شوراها، ۶۴/۴۲ درصد بود و حدود ۱۵ درصد مشارکت در این دوره از انتخابات کاهش یافته بود.

اعلام تدریجی آراء انتخاباتی، حکایت از اتفاقی شگفت داشت و آن اینکه علی‌رغم حجم تبلیغاتی وسیع، رای ملت این بار به جریان رقیب دوم خردادی‌ها تعلق یافته بود! در میان منتخبین خبری از نمایندگان ملی - مذهبی‌ها و نهضت آزادی نبود! و چهره‌هایی اغلب گمنام از جریان اصولگرا توانسته بودند پیروز میدان انتخابات باشند. اوج این اتفاقات در تهران بود که فهرست ائتلاف آبادگران ایران اسلامی توانست ۱۴ کرسی از ۱۵ کرسی شورا را به خود اختصاص دهد و تمامی مدعین شهیر جریان مقابل را کنار بگذارد.

۳- انتخابات شورای شهر و روستا دوره سوم (۱۳۸۵):

انتخابات سومین دوره شوراها در حالی فرا می‌رسید که جبهه اصولگرایان بعد از پیروزی در سوم تیرماه ۸۴، دچار تشتت شده بود. جریانی با عنوان "رایحه خوش خدمت" که خود را هواداران تمام عیار آقای احمدی نژاد معرفی می‌کردند، در یکسو قرار گرفته و در مقابل دیگر جریان‌های اصولگرا بودند که ضمن حمایت از دولت نهم، انتقاداتی را نیز وارد می‌دانستند. این اختلاف بدانجا انجامید که اصولگرایان مجبور شدند تا با دو لیست متفاوت در انتخابات شرکت نمایند.

در مقابل اردوگاه جریان دوم خرداد قرار داشت که فعالان آن برای بازگشت مجدد به قدرت تنها به ائتلاف

می‌اندیشیدند و سرانجام قریب به سه ماه مانده به انتخابات در مهرماه ۸۵ ائتلاف آنها شکل گرفت. اعضای این ائتلاف را احزاب جریان دوم خرداد از جمله «مجمع روحانیون مبارز»، «حزب مشارکت ایران اسلامی»، «حزب کارگزاران سازندگی ایران»، «سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی»، «حزب اسلامی کار»، «خانه کارگر»، «مجمع محققین و مدرسین حوزه علمیه قم»، «مجمع نمایندگان ادوار مجلس» و «فراکسیون خط امام (اقلیت) مجلس شورای اسلامی» حمایت می‌کردند، اما با این حال جای احزاب و گروه‌هایی نظیر «حزب اعتماد ملی»، «حزب همبستگی ایران اسلامی» و «مجمع نیروهای خط امام» هنوز در فهرست ائتلاف جریان دوم خرداد خالی بود.

انتخابات در روز جمعه ۲۴ آذر در سراسر کشور و با حضور بیش از ۲۸ میلیون نفر از مردم برگزار شد. با پایان رای‌گیری شمارش آراء آغاز و نتایج انتخاب ملت به تدریج آشکار گردید که اخبار واصله حکایت از پیروزی مطلق اصولگرایان داشت. جمع‌بندی آراء بیانگر این است که در خارج از پایتخت به ترتیب اصول‌گرایان، اصلاح‌طلبان، مستقل‌ها و حامیان دولت، حائز بیشترین و کمترین آراء بوده‌اند. اکثریت البته با اصول‌گرایان است. آنان از مجموع ۲۵۷ کرسی شوراهای ۲۹ استان کشور به ۱۱۵ کرسی دست یافته‌اند. اصلاح‌طلبان ۴۳ کرسی و سرانجام رایحه خوش خدمت که آنها نیز طیف دیگر اصولگرایان را تشکیل می‌دهند نیز ۴۰ کرسی را تصاحب کردند. حتی اغلب کاندیداهای مستقل نیز گرایشی به سمت جریان ورشکسته دوم خرداد نداشته و قرابت بیشتری با اصولگرایان داشتند.

تفاوت‌های انتخابات ریاست جمهوری و شوراها

اولین تجربه تجمع دو انتخابات ریاست جمهوری و شوراها شرایط جدیدی را برای کشور فراهم خواهد آورد. دو انتخاباتی که از تفاوت‌های ماهوی و ساختاری برخوردارند، اما همزمانی آن می‌تواند فرآیند طبیعی و تجربه شده پیشینی این دو انتخابات را بهم زده و تا حد زیادی تحت‌الشعاع شرایط تجمع قرار دهد. مهمترین تفاوت‌های این دو انتخابات بدین شرح اند:

- ۱- انتخابات ریاست جمهوری، گزینشی برای عالی‌ترین مدیر اجرایی کشور است در حالی که انتخابات شوراها ناظر به گزینش حداکثر مدیرانی میانی است. لذا میزان تاثیرگذاری آراء افراد بر سرنوشت کشور کاملاً متفاوت است.
- ۲- انتخابات ریاست جمهوری ملی و سراسری است در حالی که انتخاب شوراها منطقه‌ای و محلی است.
- ۳- انتخابات ریاست جمهوری بر انتخاب یک گزینه تاکید دارد، در حالی که در شوراها مجموعه‌ای از افراد برگزیده خواهند شد.
- ۴- سیاست تبلیغاتی افراد و احزاب و گروه‌های سیاسی در انتخابات ریاست جمهوری با شرایطی کاملاً متفاوت نسبت به شوراها اتخاذ می‌شود.
- ۵- صبغه انتخابات ریاست جمهوری کاملاً سیاسی است، در حالی که این وضعیت در انتخابات شوراها تنها در شهرهای بزرگ بوده و در شهرهای کوچک و روستاها جنبه غیرسیاسی پررنگ است.
- ۶- مکانیزم اجرایی و نظارتی این دو انتخابات کاملاً متفاوت بوده و شورای نگهبان بر انتخابات شوراها نظارت

ندارد و این امر به مجلس شورای اسلامی واگذار شده است.

ترکیب رقابت انتخاباتی جمع شده می‌تواند روند هر یک از این دو انتخاب را تحت تاثیر قرار داده و از روند عادی آن خارج نماید.

اهمیت انتخابات شوراهای چهارم برای جریان‌های سیاسی

هر چند انتخابات ریاست جمهوری از آنچنان اهمیتی برخوردار است که بر فعالیت‌های انتخاباتی شوراهای سایه انداخته است، اما حقیقت آن است که انتخابات شوراهای نیز از اهمیت خاصی برخوردار است که جریان‌های سیاسی به سادگی نمی‌توانند از کنار آن بگذرند. ضمن آنکه تقارن آن با انتخابات ریاست جمهوری نیز بر اهمیت آن افزوده است.

الف- اصول گرایان

۱- اهمیت انتخابات

انتخابات آتی شوراهای از جهاتی می‌تواند برای اصولگرایان حائز اهمیت باشد:

۱-۱- حفظ موقعیت در مدیریت شهری: پس از آنکه اولین دوره شوراهای با مدیریت پرنقاده اصلاح طلبان و مناقشات و درگیری‌های درونی ایشان مواجه شد، اولین نشانه‌ها از اعتراض ملت به عملکرد ناکام این جریان ظهور نمود. در دومین دوره انتخابات شوراهای در سال ۱۳۸۱ بود که با پیروزی اصولگرایان، زمینه بازگشت همه جانبه ایشان به قدرت در زمانی که سیطره اصلاح طلبان بر قدرت فراگیر بود، فراهم آورد. این موفقیت در دوره سوم انتخابات ادامه یافت و تا به امروز اکثر شوراهای شهرهای کوچک و بزرگ در سراسر کشور توسط کسانی اداره می‌شود که تعلق به این جریان دارند. اصولگرایان در تلاشند تا بار دیگر پیروزی‌های خود را در این میدان تکرار کنند و موقعیت خود را در مدیریت شهری حفظ نمایند.

۱-۲- تکمیل پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری: از نظر اصولگرایان، پیروزی در انتخابات اسفندماه ۱۳۹۰، این جریان را در وضعیت برتری نسبت به رقبای در انتخابات ریاست جمهوری آتی قرار داده و می‌تواند به عنوان نشانه‌ای برای موفقیت در انتخابات ریاست جمهوری یازدهم باشد. از این رو، پیروزی در انتخابات شوراهای می‌تواند زنجیره موفقیت‌های این جریان را کامل کرده و کار مدیریت کشور را برای آنها هموار سازد. و البته اصول گریان بر این امر نیز واقفند که شکست احتمالی در انتخابات شوراهای ممکن است، تاثیرش را بر رقابت‌های انتخاباتی ریاست جمهوری بگذارد.

پرویز سروری در این باره می‌گوید: «اگر در شورای شهر هم به موفقیتی دست یابیم، شورای شهر می‌تواند به

عنوان حلقه متصل بین شورا و مجلس و دولت باشد.^۱

۲- ویژگی‌ها آرایش سیاسی اصولگرایان

در یک نگاه اولیه به وضعیت اردوگاه اصولگرایان در انتخابات شوراها (با تاکید بر شهر تهران)، موارد زیر را به عنوان شرایط و ویژگی این اردوگاه برشمرد:

- ۱- نبود مدیریت و سازماندهی مشخص و واحد در این جریان
- ۲- رقابت درون اردوگاهی و ارائه لیست های متعدد
- ۳- کاهش شدید چهره‌های مطرح و شاخص در لیست مربوط به این جریان در شوراها
- ۴- سرریز اختلافات درونی اصولگرایان در مساله ریاست جمهوری به انتخابات شوراها

۳- گروه‌های فعال

اصولگرایان در قالب پنج لیست جداگانه در انتخابات شوراها ثبت نام کرده اند:

۱- **جبهه پیروان خط امام و رهبری:** این جبهه متشکل از ۱۵ گروه سیاسی است که سابقه بیش از دو دهه فعالیت سیاسی مشترک را در سابقه خود دارد و معمولاً در انتخابات بطور واحد و متحد عمل کرده است. این جبهه فعالیت های انتخاباتی خود در شوراها را دنبال کرده و حتی تا مرحله اعلام نامزدهای خود پیش رفته است، بدون آنکه نگاهی به دیگر اضلاع اصولگرایی داشته باشد.

سید کمال سجادی سخنگوی این جبهه در شرح اقدامات و تصمیمات این جبهه با بیان اینکه از میان ۳۰۰ نفری که گروه‌های مختلف این جبهه برای انتخابات شورای شهر تهران معرفی کرده اند، دست به غربال گری زده است، اظهار داشت: «در این غربال گری ابتدا به ۱۰۰ نفر و نهایتاً به ۳۱ نفر اصلی رسیدیم».

وی پیش شرط این جبهه برای ائتلاف با دیگر اصولگرایان را چنین اعلام می‌دارد: «برای اینکه جبهه پیروان خط امام و رهبری با سایر اصولگرایان در انتخابات شوراها ائتلاف کند باید حداقل ۱۵ سهمیه داشته باشد»^۲ پیش شرطی که بعید بنظر می‌رسد با اقبال دیگر اصولگرایان همراه گردد.

۲- **گروه نزدیک به شهردار تهران:** مدیریت قریب به ۸ ساله قالیباف بر پایتخت، مجموعه‌ای از ظرفیت‌های نیروی انسانی، رسانه‌ای و تخصصی را در اختیار شهردار تهران قرار داده که عزم و جزم همفکران و منسوبان ایشان را برای پیروزی در انتخابات شوراها امیدوار ساخته است. با توجه به اینکه وی برای نامزدی ریاست جمهوری، ستادهای انتخاباتی را در سراسر کشور فعال کرده، این امکان را به این گروه داده تا فهرست‌هایی برای انتخابات شوراها در سراسر کشور برای ارائه دهد. ثبت‌نام تعداد قابل ملاحظه‌ای از نزدیکان ایشان در انتخابات، حکایت از عزم جدی برای حضور در این عرصه دارد.

۳- **گروه رهپویان و ایثارگران:** فعالین این گروه که با تشکیل جبهه خدمتگزاران انقلاب اسلامی بطور مستقل وارد صحنه انتخابات ریاست جمهوری شده و دکتر علیرضا زاکانی را نیز به عنوان نامزد خود معرفی کرده‌اند،

۱ - خبرگزاری فارس، ۹۲/۲/۱۱، کدخبر: ۱۳۹۲۰۲۱۱۰۰۳۹۲

۲ - خبرگزاری مهر، ۹۲/۲/۸.

بنظر می‌رسد که حضور فعالی برای انتخابات شوراها آغاز کرده‌ند. راه اندازی و مدیریت مجموعه "خدمتگزاران آبادانی و پیشرفت" با محوریت اعضای منسوب به ایشان^۳ حکایت از تلاش همگرایانه برای وحدت اصولگرایان دارد.

۴- جمعیت آبادگران (با محوریت مهندس چمران): مدیریت دو دوره ای شورای شهر تهران با محوریت آقای چمران، و تعلق اغلب اعضای شورای پایتخت به گروه آبادگران، ایشان را همچنان محور جمعیت آبادگران مجموعه در اردوگاه اصولگرایان معرفی کرده قرار داده است.

۵- جبهه پایداری: جبهه پایداری که بازی مستقلی از دیگر اصولگرایان را در مجلس نهم آغاز نموده و در انتخابات ریاست جمهوری نیز این حرکت را تداوم بخشیده است، در انتخابات شوراها حرف زیادی برای گفتن ندارد. و بنظر می‌رسد جز تعداد انگشت شماری از منسوبین به ایشان چهره برجسته ای را وارد میدان نکرده است. این وضعیت احتمال همگرایی و ائتلاف آنان با دیگر جریان‌های اصولگرایی را افزایش می‌دهد.

۶- جبهه ایستادگی: به نظر می‌رسد این جبهه عمده توان و ظرفیت خود را برای انتخابات ریاست جمهوری گذاشته و کمتر به انتخابات شوراها توجه دارد. در عین حال، برخی از افراد و منتسبین به خود را برای انتخابات شوراها تشویق کرده است. البته این احتمال وجود دارد که این جبهه با بازی وحدت گرایانه اصولگرایان با محوریت "خدمتگزاران آبادانی و پیشرفت" همراهی داشته باشد.^۴

۴- نامزدهای ثبت نام کرده

از میان چهره‌های مشهور ثبت نام کرده در انتخابات می‌توان به اسامی زیر اشاره نمود:

۱- اعضای مؤتلفه اسلامی: اسدالله عسکراولادی - حسن غفوری فرد - مهدی جولایی - امیر فارسی نژاد - حسن لاسجودی - شاهنگیان - احمد زمانیان.

۲- اعضای جامعه اسلامی مهندسین: بهادر ولی زاده - محمد مهدی مفتاح - احمد نیک فر.

۳- اعضای جبهه پایداری: قاسم روانبخش - حسن حمیدزاده - علیرضا صفارزاده.

۴- اعضای جمعیت ایثارگران و جمعیت رهپویان: مجتبی شاکری - عشرت شایق - پرویز سروری - محمود خسروی وفا - محمد پیرهادی - احمد صادقی - محمود صابر.

۵- اعضای جبهه ایستادگی: بهنام ملکی - حبیبی - زهره حقیقی (همسر روح الامینی).

۶- جمعیت آبادگران: حسن بیادی - بیت‌الله بدرلو - حمزه شکیب - حبیب کاشانی - مهدی چمران - رسول خادم - معصومه آباد - عباس شیبانی.

۷- محسن بهرامی (مشاور اقتصادی شهردار) - وحید نوروزی (مشاور معاون شهردار) - احمد دنیا مالی (معاون سابق

۳ - پرویز سروری رئیس، محمود صابر همیشگی قائم مقام و احمد صادقی دبیر ستاد مرکزی خدمتگزاران آبادانی و پیشرفت همگی از فعالین جمعیت ایثارگران و رهپویان هستند.

۴ - کنعانی مقدم دبیر سیاسی جبهه ایستادگی ایران اسلامی از ارائه فهرست مشترک تشکل سیاسی متبوعش با جمعیت آبادگران و تشکل آبادانی و پیشرفت خبر داد و گفت: جبهه ایستادگی در انتخابات شورای شهر تهران سرلیست ندارد... بنا داریم در این دوره از انتخابات با سایر گروه‌های اصولگرایان مشترک ارائه دهیم. (خبرگزاری تسنیم، ۹۲/۲/۲، کدخبر: ۴۵۳۵۷)

فنی و عمرانی شهردار) - سیدمناف هاشمی (معاون برنامه‌ریزی شهردار) - حجت الاسلام ناصحی (مشاور شهردار تهران در امور قرآنی) - محمدهادی موزن (رئیس دفتر سابق شهردار تهران و رئیس گروه مشاوران) - علی اصغر خانی (مشاور قالیباف) - دلاور صیامی (رئیس ستاد حامیان مردمی قالیباف) - حسین کلخورانی (معاون سابق خدمات شهری شهردار) - مجتبی قاسمی (قائم مقام سابق معاون شهردار) - هیربد معصومی (معاون سابق شهرسازی و معماری شهردار) - علیرضا دبیر و مرتضی طلایی (اعضای شورای شهر کنونی تهران)

۸- دیگر اصولگرایان: حسین انتظامی (نماینده مدیران مسئول در هیات نظارت بر مطبوعات) - ابراهیم انصاریان (داماد آیت الله مهدوی کنی) - مهدی نبی‌زاده (سفیر سابق ایران در هند) - طاهره رحیمی (عضو شورای مرکزی جامعه زینب (س) - زاهدی وفا (رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه امام صادق)

۵- بررسی آخرین وضعیت و برخی ملاحظات

۱- از نگاه اصول گرایان، با توجه به جدی بودن اصلاح طلبان و جریان منسوب به دولت در انتخابات شوراها، ایجاب می‌کند که اصولگرایان در این میدان بیش از پیش به وحدت بین خود حساس باشند. اصول گرایان استدلال می‌کنند که حضور متکثر آنها در انتخابات شوراهای دور سوم باعث شد تا اصلاح طلبان با جمع شدن در لیست واحدی موفق به کسب تعدادی از کرسی های شوراها گردند. حال اگر در این انتخابات، اصول گرایان متکثر باشند و به وحدت نرسند، به طریق اولی، احتمال شکست آنها بیش از ادوار گذشته خواهد داد.

این نگرانی را می‌توان در کلام برخی از فعالین سیاسی در این عرصه مشاهده نمود. پرویز سروری در همایش جبهه خدمتگزاران آبادانی و پیشرفت با بیان اینکه در انتخابات قبلی شوراها ظرفیت نیروهای اصولگرا بر این انتخابات تمرکز داشت، تصریح کرد: «ما در این دوره شاهدیم شخصیت‌های توانمند عرصه وحدت و انسجام اصولگرایی امروز در قالب رقیب وارد رقابت شده‌اند و ما امکان گذشته را از دست داده‌ایم... اگر وحدت، همدلی و انسجام شکل نگیرد رقبا از این غفلت استفاده کرده و فضای جدیدی برای کشور ایجاد می‌کنند. از این رو باید به اصل وحدت در انتخابات شوراها توجه داشت... همزمانی دو انتخابات بزرگ زمینه غفلت را برای اصولگرایان فراهم کرده است و رقبا به آن به عنوان یک فرصت طلایی نگاه می‌کنند.»^۵

۲- علیرغم اختلافاتی که بر جبهه اصولگرایی سایه انداخته، تلاش‌هایی نیز برای همگرایی و نزدیکی و ائتلاف نیز در حال شکل‌گیری است. برخی از فعالان این جبهه، تلاش‌هایی را برای رسیدن به فهرستی واحد در این زمینه آغاز کرده‌اند. در این راستا مجموعه‌ای با عنوان "خدمتگزاران آبادانی و پیشرفت" بطور ویژه بر انتخابات شوراها متمرکز شده است و تلاش دارد تا همگرایی و وحدت اصولگرایان را دنبال نماید.^۶ پرویز سروری رئیس ستاد مرکزی

۵ - خبرگزاری فارس، ۹۲/۲/۱۵، کدخبر: ۱۳۹۲۰۲۱۵۰۰۳۸۵

۶ - سروری در پاسخ به این پرسش که چه تضمینی وجود دارد شورای چهارم وجه تخصصی به خود گیرد و سیاسی نباشد، گفت: «اساساً کارکرد مجموعه خدمتگزاران آبادانی و پیشرفت اولویت بر همین موضوع دارد. یعنی دغدغه ما این است که برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا با یازدهمین انتخابات ریاست جمهوری باعث شود ما به فضای شورای اول برگردیم.» (خبرگزاری فارس، ۹۲/۲/۱۱، کدخبر: ۱۳۹۲۰۲۱۱۰۰۳۹۲)

خدمتگزاران به اقدامات انجام شده چنین اشاره دارند: «تلاشمان این است که انتخابات شوراهای را جدا از انتخابات ریاست جمهوری پیش ببریم و از همه ظرفیت‌هایی که برای مدیریت شهری نیاز هست نیز استقبال می‌کنیم، نگاه ابزاری و منفعت طلبانه به هر یک از این انتخابات مضر است.»

سروری ادامه داد: «ما ورود هنرمندان و ورزشکاران را در لیستمان حتماً خواهیم داشت و وجود آنها را مبارک می‌دانیم اما خروج تعادل در معرفی حداکثری را مناسب نمی‌دانیم، وجود هر یک از این اقشار، بخش‌هایی از تقاضاهای مدیریت شهری را محروم می‌کند و در آینده ما را با مشکل مواجه خواهد کرد از این رو باید تعادل و تناسب در لیست بوجود بیاید.»^۷

براساس خبرهای منتشر شده یکی از مدل‌های اصول‌گرایان برای رسیدن به وحدت مدل ۶+۲۵ است. بدین شکل که فهرست مشترک ۲۵ نفری از همه اضلاع اصولگرایی تنظیم شده و ۶ نفر نیز مختلف در هر یک از لیست‌های اصولگرایان قرار گیرد. سروری در این زمینه اعلام می‌دارد: «اصولگرایان انشاالله به لیست واحدی در انتخابات شوراهای می‌رسند اما اگر به هر دلیلی نتوانستیم به فهرست واحد برسیم، تلاش می‌کنیم از همه طیف‌های اصولگرا استفاده کنیم و لیستی با مشترکات بالا و تفاوت‌های حداقل ارائه دهیم.»

اظهارات مهندس چمران نیز موید این تلاش‌هاست. وی در جواب سؤال خبرنگاری که پرسیده بود شما در کدام لیست قرار می‌گیرید، گفت: «لیست ما را باید هماهنگ با سایر گروه‌ها و دوستان ببندیم و چون این لیست هنوز نهایی نشده است نمی‌توانم اعلام کنم.»^۸

همچنین خبرگزاری‌ها از نشست اصولگرایان برای رسیدن به وحدت در انتخابات شوراهای خبر داده بودند که در آن اسدالله بادامچیان به نمایندگی از جبهه پیروان خط امام و رهبری، پرویز سروری، مهرداد بذریچاش و اسماعیل کوثری به نمایندگی از تشکل خدمتگزاران آبادانی و پیشرفت و مهدی چمران و حسن بیادی رئیس و نایب رئیس شورای شهر تهران حضور داشتند. حاضران بر نحوه تحقق وحدت و رسیدن به فهرست واحد اصولگرایان در انتخابات شوراهای را مورد بحث و بررسی قرار داده و مقرر شد که وحدت اصولگرایان در انتخابات شوراهای به صورت جدی پیگیری شود.^۹

ب- اصلاح طلبان

۱- اهمیت انتخابات

اهمیت انتخابات شوراهای برای اردوگاه اصلاح طلبان به دلایل زیر حتی بیش از اصولگرایان است:

۱-۱- امکان فعالیت بیشتر: با توجه به حساسیت‌های ایجاد شده نسبت به این جریان به واسطه عملکردش در دو انتخابات گذشته ریاست جمهوری دهم و مجلس نهم و حرکت در قالب سناریوی کودتای مخملی و ایجاد فتنه و

۷- خبرگزاری فارس، ۹۲/۲/۱۱، کدخبر: ۱۳۹۲۰۲۱۱۰۰۳۹۲

۸- خبرگزاری مهر، ۹۲/۱/۲۸، کدخبر: ۲۰۳۴۲۹۹

۹- خبرگزاری تسنیم، ۹۲/۱/۲۲، کدخبر: ۴۰۶۱۰

آشوب، و در نهایت اتخاذ خط تحریم در انتخابات مجلس، امکان فعالیت حداکثری در انتخابات ریاست جمهوری تا حدودی از این جریان سلب شده است. از این رو، جریان اصلاح طلبی با محاسبه محدودیت موصوف، تلاش دارد تا تحرکات سیاسی حداکثری را در میدان بازی انتخابات شوراهای داشته باشد.

۲-۱- امکان احراز صلاحیت نامزدها: شاید مهمترین وجه تمایز این انتخاب با دیگر انتخابات کشور در چگونگی بررسی صلاحیت کاندیدها باشد که به جهت حیطه ی عملکردی شوراهای، سطوح نظارتی و احراز صلاحیت نامزدهای انتخابات شوراهای با حساسیت کمتری در قانون اساسی پیش بینی شده است. از این منظر انتخابات شوراهای برای همه جریانهای از جمله اصلاح طلبان فرصتی برای فعالیت در عرصه سیاسی و احیای حیات سیاسی محسوب شود.

۳-۱- گستردگی و تکثر: گستردگی انتخابات شوراهای از شهرهای بزرگ تا روستاهای کوچک را در بر می گیرد، لذا طبیعی است که تکثر نامزدها فضا را برای فعالیت بیشتر جریان اصلاح طلب فراهم خواهد کرد. در حال حاضر تعداد اعضای شورای اسلامی روستاهای تا ۱۵۰۰ نفر جمعیت ۳ نفر عضو اصلی و روستاهای بیش از ۱۵۰۰ نفر جمعیت و بخشها، ۵ نفر عضو اصلی باشد.^{۱۰}

۴-۱- بهره برداری از خصوصیت منطقه ای و بومی بودن: از نظر جریان اصلاح طلبی، محلی و منطقه ای بودن انتخابات شوراهای، فرصتی مغتنم را برای بهره گیری از برخی هواداران موجه و خوشنام محلی، فراهم ساخته است. ضمن آنکه تحلیل گران معتقدند اصلاح طلبان می توانند با پیوند زدن نگرشهای بومی و قومی با گرایشهای سیاسی خود، ظرفیت جدیدی را برای فعالیت های سیاسی فراهم سازند.

۲-۵- امیدواری به موفقیت در شهرهای کوچک: برخی معتقدند وجود تضادها و شرایط نابسامان جبهه اصلاح طلبان منجر شده تا نسبت به توانایی شان برای بسیج سراسری نیروها تردید ایجاد شود. لذا تمرکز بر شهرهای کوچک که به بضاعت کمتری برای فعالیت نیازمند است، در دستور کار اصلاح طلبان قرار گرفته است. احمدشیرزاد نماینده اصلاح طلب مجلس ششم در تحلیلش از انتخابات پیش رو می نویسد: «بنابراین تصور بنده این است که در

۱۰ - تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای شهر نیز به این ترتیب در قانون جدید پیش بینی شده است:

شهرهای تا ۲۰ هزار نفر جمعیت ۵ نفر عضو اصلی و ۲ نفر عضو علی البدل

شهرهای از ۲۰ هزار نفر تا ۵۰ هزار نفر جمعیت، ۷ نفر عضو اصلی و ۳ نفر عضو علی البدل

شهرهای از ۵۰ هزار نفر تا ۱۰۰ هزار نفر جمعیت، ۹ نفر عضو اصلی و ۴ نفر عضو علی البدل

شهرهای از ۱۰۰ هزار نفر تا ۲۰۰ هزار نفر جمعیت، ۱۱ نفر عضو اصلی و ۵ نفر عضو علی البدل

شهرهای از ۲۰۰ هزار نفر تا ۵۰۰ هزار نفر جمعیت، ۱۳ نفر عضو اصلی و ۶ نفر عضو علی البدل

شهرهای از ۵۰۰ هزار نفر تا یک میلیون نفر جمعیت، ۱۵ نفر عضو اصلی و ۷ نفر عضو علی البدل

شهرهای بیشتر از یک میلیون نفر تا ۲ میلیون نفر جمعیت، ۲۱ نفر عضو اصلی و ۸ نفر عضو علی البدل

شهرهای بیش از ۲ میلیون نفر جمعیت، ۲۵ نفر عضو اصلی و ۱۰ نفر عضو علی البدل

شهر تهران ۳۱ نفر عضو اصلی و ۱۲ نفر عضو علی البدل.

در مجموع می توان گفت که جمعیت شوراهای سراسر کشور حدود ۱۱۰ هزار نفر است که در انتخابات آتی به ۱۷۰ هزار نفر افزایش خواهد یافت.

تهران و شهرهای بزرگ نباید انتظاری فراتر از آنچه در انتخاب نمایندگان مجلس نهم رخ داد، داشته باشیم. اما در شهرهای کوچک و روستاها وضعیت کمی متفاوت است و ممکن است کاندیداهای مستقل و اصلاح طلب بتوانند پا به عرصه رقابت بگذارند. اگرچه تا آن زمان نمی توان فضای سیاسی حاکم بر کشور را پیش بینی کرد اما این احتمال وجود دارد که برخی اصلاح طلبان که چهره های حساسیت برانگیزی برای جناح حاکم نیستند بتوانند کرسی شوراها را از آن خود کنند.^{۱۱}

۲-۶- امیدواری به پیروزی در شهر تهران: اصلاح طلبان با ارزیابی از نتایج انتخابات دهم ریاست جمهوری در شهر تهران بر این باورند که در صورت حفظ یکپارچگی در جبهه اصلاح طلبی می توانند کرسی های شورای شهر تهران را از آن خود کنند. افزون بر این معتقدند که با افزایش اعضای شورای شهر تهران از ۱۵ نفر به ۳۱ نفر شانس ورود بخشی از اصلاح طلبان به این شورا بیشتر شده است. نمونه های از این امیدواری را در برخی اظهار نظرات منسوبین به این اردوگاه می توان مشاهده نمود. به عنوان نمونه خانم "معصومه ابتکار" عضو شورای شهر تهران می گوید: «به نظرم زمینه پیروزی اصلاح طلبان در شهر تهران بسیار زیاد است. با توجه به نتایج انتخاباتی که تاکنون برگزار شده و میزان پایین مشارکت در خیلی از بخش ها، به نظر می رسد که رأی تهران مشخص باشد. ما در انتخابات سال ۸۸ بیشترین نرخ مشارکت را داشتیم و شهر تهران نظرش را درباره اصولگرایان و رئیس جمهور وقت با رأی خود اعلام کرد.»^{۱۲}

۲-۷- فرصتی برای بازسازی تشکیلاتی اصلاح طلبان: علی رغم شرایط موجود همچنان اصلاح طلبان براین نظر هستند که در هر حالت، نفس برگزاری انتخابات فرصتی برای فعالیت و سازماندهی است. بدین لحاظ وقتی نامزدی در صحنه باشد، لاجرم ستاد انتخاباتی ایجاد می کند و این می تواند موجبات جمع شدن نیروها در استان ها و شهرستان ها را دور هم فراهم سازد و این برای جبهه از هم گسیخته اصلاح طلبان فرصتی است که می توانند بار دیگر انسجام را به اردوگاه خود باز گردانند.

این مساله را می توان در گفتار منتشر شده برخی فعالین سیاسی اصلاح طلب از جمله سعید حجاریان و احمد شیرزاد مشاهده نمود. شیرزاد به این مساله چنین تاکید دارد: «شیوه تصمیم گیری پیرامون انتخابات شوراها در مجموعه اصلاحات در طول ادوار گذشته به این شکل بوده است که یک تصمیم کلی را به شهرستان ها تحمیل نکنیم و بر اساس سنت حسنه ای که در سال های اخیر وجود داشته است تصمیم گیری در شهرستان ها برعهده نیروهای مستقر در آنجا گذاشته می شود. این واگذاری تصمیم محاسن زیادی دارد که یکی از آنها گردهم آمدن نیروهای اصلاح طلب حتی در شهرستان هایی با جمعیت کمتر از ۲۰ هزار نفر است. به اجماع رسیدن این نیروها از یک سو به قدرتمند شدن شبکه اصلاحات در کشور کمک می کند و از سوی دیگر از بروز اختلافات جلوگیری می کند.»^{۱۳}

۲- ویژگی ها آرایش سیاسی اصلاح طلبان

۱۱ - "ابزاری برای تقویت جامعه مدنی"، هفته نامه آسمان، ۹۱/۶/۱۸.

۱۲ - "انتخابات شوراها مهمتر از ریاست جمهوری است"، هفته نامه آسمان، ۹۱/۶/۴.

۱۳ - "ابزاری برای تقویت جامعه مدنی"، هفته نامه آسمان، ۹۱/۶/۱۸.

در یک نگاه اولیه به وضعیت اردوگاه اصولگرایان در انتخابات شوراها (با تاکید بر شهر تهران)، موارد زیر را به عنوان شرایط و ویژگی این اردوگاه برشمرد:

۱- هدف گذاری خاص برای پیروزی در انتخابات شوراها با توجه به کم امیدی نسبت به موفقیت در ریاست

جمهوری^{۱۴}

۲- همگرایی و برخورداری از انسجام

۳- حضور چهره‌های شاخص این جریان در انتخابات

۴- تجمع نسبی طیف‌های مختلف اصلاح طلب و امکان ارائه لیستی واحد^{۱۵}

۵- دعوت همگانی از همه فعالین اصلاح طلب برای ورود به صحنه انتخابات^{۱۶}

۳- گروه‌های فعال

مروری بر اخبار واصله در این زمینه حکایت از فعال شدن احزاب اصلاح طلب در این آوردگاه دارد. گروه‌ها و احزابی چون: ۱- حزب کارگزاران، ۲- حزب اسلامی کار، ۳- خانه کارگر، ۴- حزب همبستگی، ۵- حزب مردم سالاری، و...

فارغ از این نامها برخی فعالین این عرصه از شکل گیری اضلاع دیگر در اردوگاه اصلاح طلبان در این صحنه سخن می گویند. که عبارتند از: ۱- جبهه اصلاح طلبان (با محوریت مصطفی کواکبیان)، ۲- شورای هماهنگی اصلاحات^{۱۷} و ۳- اعضای اصلاح طلب کنونی شورای شهر تهران، سه ضلع این مثلث را تشکیل می دهند که در تلاشند تا با تشکیل "شورای سیاستگذاری" برای وحدت و ارائه لیستی واحد تلاش نمایند.^{۱۸}

۴- نامزدهای ثبت نام کرده

۱۴ - نجفقلی حبیبی در روزنامه آرمان روابط عمومی اعلام می دارد: «شورای هماهنگی اصلاحات درحال حاضر فعالانه تلاش می کند هرچند که بیشتر وقت خود را روی انتخابات شوراها گذاشته است اما این مساله بدان معنی نیست که انتخابات ریاست جمهوری را از یاد برده اند» (۹۲/۲/۸)

معصومه ابتکار نیز هنگام ثبت نام خطاب به خبرنگاران گفت: «اصلاح طلبان برای شوراها برنامه دارند» (سایت جهان نیوز، ۹۲/۱/۳۰، کدخبر: ۲۸۲۲۸۲)

۱۵ - احمد مسجدجامعی در این زمینه می گوید: «اصلاح طلبان لیست ۳۱ نفره می دهند که این لیست در واقع برای شورای شهر طراحی شده است و یک فرم و شکل مشخص به لحاظ چارچوبهای کاری و برنامه های تعریف شده دارد» (خبرگزاری فارس، ۹۲/۲/۱، کدخبر: ۱۳۹۲۰۲۰۱۰۰۶۴۳)

۱۶ - در آستانه ثبت نام از کاندیداهای شوراهای اسلامی شهر و روستا جبهه اصلاح طلبان ایران با صدور اطلاعیه ای از همه اصلاح طلبانی که واجد شرایط عضویت در شوراهای اسلامی شهر و روستا هستند، را به ثبت نام فرا خواند. (خبرگزاری مهر، ۹۲/۲/۲۳، کدخبر: ۲۰۳۱۳۱۴)

۱۷ - رئیس این شورا هر سه ماه یکبار تغییر کرده و یکی از گروه های سیاسی عضو ریاست آن را بر عهده می گیرد. همینکه "حجت الاسلام هادی خامنه ای" این مسئولیت را بر عهده دارد.

۱۸ - خبرگزاری مهر، ۹۲/۲/۸.

در میان منسوبین به این جریان که در انتخابات شوراها ثبت نام کرده‌اند نام چهره‌هایی به چشم می‌خورد که در دوران دوم خرداد فعال بودند:

محسن هاشمی - احمد مسجدجامعی - مرتضی حاجی - معصومه ابتکار - فاطمه راکعی - الهه راستگو (عضو شورای مرکزی حزب اسلامی) - محسن بهرامی (سخنگوی انتخاباتی محمد شریعتمداری) - محمود عزیزاده (وکیل خانواده هاشمی) - مجید نصیرپور (نماینده سابق مجلس) - افشین حبیب‌زاده (عضو شورای مرکزی خانه کارگر) - اسماعیل حق پرستی (عضو شورای مرکزی حزب اعتماد ملی) - علی محمد غریبانی (عضو شورای هماهنگی جبهه اصلاحات) - یوسف نژاد (نماینده سابق مجلس) - علی صالح آبادی (عضو حزب همبستگی) - علی ظفرزاده (نماینده مجلس ششم) - عباس میرزا ابوطالبی (عضو شورای هماهنگی جبهه اصلاحات) - یدالله اسلامی (رئیس مجمع نمایندگان ادوار مجلس) - اوسط هاشمی (فرماندار سابق تهران) - احمد رضا دستغیب (عضو حزب مردم سالاری و نماینده اصلاح طلب مجلس هشتم).

۵- بررسی آخرین وضعیت و برخی ملاحظات

۱- منوط کردن موفقیت به حضور خاتمی و هاشمی: یکی از اقدامات قابل تامل در میان برخی از فعالین اصلاح طلب منوط کردن موفقیت در انتخابات شوراها به حضور خاتمی و هاشمی در انتخابات ریاست جمهوری است. به اعتقاد تحلیل گران جبهه اصلاح طلبان که از تضعیف پایگاه اجتماعی شان در نزد ملت مطلعند، بدنبال آنند که با حضور یکی از این دو نفر فضا را برای بسیج نیروها فراهم آورند.^{۱۹}

همچنین تحلیل گران معتقدند تلاش سیاسیون این جریان برای به میدان کشاندن فعالین خود در سراسر کشور چندان موثر نبوده است و سایه‌ی از هم گسیختگی اردوگاهی بعد از فتنه ۸۸ همچنان بر این اردوگاه تداوم دارد.^{۲۰}

۲- به نظر برخی، شاخص بودن افراد سرلیست از یک سو و ترکیب افراد معرفی شده که از صبغه مدیریت شهری برخوردارند، و در بازیگردانی انتخاباتی هم عناصری قوی و با تجربه هستند. این جبهه می‌تواند در جلب نظر مردم و کسب آرا احتمالی موفقیت حاصل نماید.

۳- تجربیات انتخابات دور سوم، دلیل دیگری است که برخی از تحلیل گران با توسل به آن معتقدند این جریان از توان رای آوری در تهران و برخی شهرهای بزرگ برخوردار است و در صورت تکثر اصولگرایان، خواهند توانست

۱۹ - حق شناس مدعی است: «پیروزی اصلاح طلبان در انتخابات شوراها منوط به حضور کاندیدای حداکثری آنان در انتخابات ریاست جمهوری است. اگر خاتمی و هاشمی به عنوان کاندیدای حداکثری اصلاح طلبان در انتخابات ریاست جمهوری حضور داشته باشند و یا آنها بتوانند بر روی یک چهره اصلاح طلب اجماع کنند، احتمال پیروزی اصلاح طلبان در انتخابات شورا زیاد خواهد بود.»
نعیمه اشراقی نیز گفته است: «اگر خاتمی یا هاشمی در انتخابات حضور داشته باشند آرا اصلاح طلبان بسیار بالا خواهد رفت و احتمالاً پیروز انتخابات شورای شهر خواهند بود... اگر خاتمی و هاشمی در انتخابات ریاست جمهوری حضور نداشته باشند، احتمال پیروزی لیست منتصب به آقای قالیباف که شهردار تهران هستند بیشتر از دیگران خواهد بود.»

۲۰ - نگرانی اصلاح طلبان در این زمینه را می‌توان در این عبارات محسن رهامی مشاهده نمود که گفته است: «اصلاح طلبان انتخابات شوراها را جدی بگیرند» (روزنامه آرمان روابط عمومی، ۹۲/۲/۱۱)

پیروز میدان انتخابات شوند.

۴- بزعم برخی اصول گرایان با توجه پایگاه نسبی اصلاح طلبان در پایتخت در صورتی که این جریان بتواند بر اختلافات درون اردوگاهی خود غلبه کند و نیروهای خود را در انتخابات بسیج نماید، به عنوان جدی ترین رقیب اصولگرایان خواهد توانست میدان دار صحنه انتخابات شوراها شود.

۵- اصلاح طلبان بر این باورند که پیروزی در تهران برای شان از اهمیت برجسته‌ای برخوردار است و می‌تواند به حیات مجدد سیاسی آنها تعبیر گردد.^{۲۱}

ج- جریان منسوب به دولت

۱- اهمیت انتخابات

برای جریان دولتی‌ها نیز انتخابات آتی شوراها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

۱-۱. **تداوم و انسجام بخشی به حضور خود در عرصه سیاسی- اجتماعی:** تحلیل گران معتقدند که جریان منسوب به دولت با توجه به تولید گفتمان متفاوت با اصول گرایی نیاز به حضور تشکیلاتی در مراکز و نهادهای قدرت دارند. از همین رو، به طور برنامه ریزه شده در انتخابات نهمین دوره مجلس شورای اسلامی وارد شدند اگرچه در آن انتخابات موفق به کسب کرسی قابل ملاحظه‌ای در بهارستان نشدند اما این موضوع باعث کناره گیری از هدفگذاری های گفتمانی خود نشده است لذا انتخابات شوراها را فرصتی مهم تلقی می کنند.

۱-۲. **فرصتی برای بازگشت به قوه مجریه:** از نظر حامیان دولت، تجربیات آبادگران ایران اسلامی در شورای شهر و شهرداری تهران که سکویی برای کسب کرسی ریاست جمهوری گردید، می‌تواند مجدداً تکرار شود. همچنین این جریان امیدوار است تا با کسب قدرت در شورای شهر تهران، شهرداری را در اختیار گرفته و زمینه بازگشت به قوه مجریه را فراهم آورد.

۲- ویژگی‌های آرایش سیاسی جریان منسوب به دولت

ویژگی های این جریان را می‌توان چنین برشمرد:

۱-۲. داشتن برنامه مشخص و هدفمند در مدیریت فضای انتخابات شوراها

۲-۲. درک اهمیت انتخابات شوراها و قرار دادن آن در اولویت‌های برنامه ریزی مدیریتی و انتخاباتی

۳-۲. برخورداری از انسجام بالای درونی

۴-۲. معرفی لیستی با ترکیبی متنوع و جذاب با دعوت از چهره‌های هنری، ورزشی و ...

۲۱ - احمد حکیمی پور چنین تحلیلی از نتایج انتخابات شوراها در تهران دارد: «در شهرهای بزرگ ولی ناخواسته موضوع سیاسی می‌شود. حالا نیز می‌بینیم هر جریانی که شوراهای تهران را ببرد اینگونه برداشت می‌شود که کل انتخابات شوراها را برده است. در حال حاضر ۶۰ درصد از نمایندگان شوراها در کل کشور متعلق به اصلاح طلبان است ولی چون شورای تهران در دست اصولگراهاست، جریان اصولگرا را پیروز شوراها می‌دانند» (روزنامه آرمان روابط عمومی، ۹۲/۱/۲۲)

۳- گروه‌های فعال

به اعتقاد صاحب نظران، تکثر و تعدد در این مجموعه معنایی ندارد. زیرا این مجموعه دارای اعضاء محدود، فعالیت منسجم و داربست های مشخص است و از گروه های فرعی برخوردار نیست.

۴- نامزدهای ثبت نام کرده

حمید بهبهانی، رضا تقی‌پور، محمد اسکندری و عبدالرضا شیخ الاسلامی وزرای پیشین دولت‌های نهم و دهم - بهمن شریف زاده - عباس امیری فر - محمد علی آبادی - امیر طاهر حسین خان (مدیر سامانه پیامکی زنده باد بهار) - مریم ارشدی (مدیر روابط عمومی مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری) - سید علی میرباقری (مشاور پارلمانی وزارت کشور) - میرحیدر جعفری حصار (مدیر کل امور آزادگان نهاد ریاست جمهوری) - کاوه اشتهاوردی (مدیر مسئول سابق روزنامه ایران) - علی ذبیحی (قائم مقام وزیر نیرو) - علی اصغر صادقی مجرد (مدیر عامل شرکت نفت پارس) - فاطمه احمدی (مشاور امور زنان سازمان ثبت احوال) - رحمت الله حافظی (مدیر عامل سابق تامین اجتماعی) - سید علی میرباقری (مدیر کل سابق پارلمانی وزارت کشور) - عبدالرضا داوری (مشاور پیشین وزیر کشور) - فرناز قندفروش (همسر ثمره هاشمی و مدیر کل امور زنان و خانواده استانداری تهران) - خسرو دانشجو و پروین احمدی نژاد (اعضای لیست آبادگران جهادی در انتخابات سوم شورای شهر)

۵- بررسی آخرین وضعیت و برخی ملاحظات:

۵-۱. مروری بر اسامی لیست ثبت نامی این مجموعه، حکایت از اراده و عزم جدی برای کسب کرسی های شوراهای شهر و روستا دارد.

۵-۲. برخی معتقدند که این مجموعه، به رغم برخورداری از برنامه ریزی و انسجام، در شهر تهران از پایگاه سیاسی و اجتماعی چندانی برخوردار نیست. لذا سیاست این مجموعه توسل به چهره های شاخص ورزشی و هنری است تا بدین وسیله ضعف پایگاه اجتماعی خود را جبران نماید.^{۲۲}

۵-۳. تحلیل گران انتخابات با رصد سیاست های رسانه ای این مجموعه بر این اعتقادند که آنها برای پیروزی در انتخابات، رویکرد تخریبی علیه عملکرد اصولگرایان در شوراهای دوم و سوم را در پیش گرفته اند.^{۲۳}

۲۲ - به عنوان نمونه "امیری فر" در توجیه ترکیب لیست منسوبین به این جریان مدعی است: «حضور طیف های مختلف سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی و هنری در انتخابات شورای شهر موجب ایجاد شور و نشاط بیشتری خواهد شد و در تحقق حماسه سیاسی اثرگذار خواهد بود.» (شبکه ایران، ۹۲/۲/۳، کدخبر: ۱۴۵۴۷۱)

۲۳ - به عنوان نمونه "امیری فر" از فعالین سیاسی این جریان درباره عملکرد شورای شهر فعلی اظهار داشته است: «البته دوستان شورای شهر طی این ۶ سال زحمت کشیده اند اما نتیجه مطلوب به دست نیامده است. البته نسبت به شوراهای قبلی کمتر وارد فاز سیاسی شده اند، اما ملت ایران به ویژه مردم تهران توقع داشتند که نسبت به برخی تخلفات، به ویژه در زمینه تبلیغات انتخاباتی و سوءاستفاده از بیت المال برای برنامه های تبلیغاتی انتخاباتی یک کاندیدای خاص برخورد کنند و تذکراتی بدهند که متأسفانه انجام نشده است.» (شبکه ایران، ۹۲/۲/۳، کدخبر: ۱۴۵۴۷۱)

آثار و پیامدها

مسئله اصلی در انتخابات شوراهای این است که آیا انتخابات شوراهای در خرداد ۹۲ یک چالش است یا یک فرصت؟ براساس تجربیات گذشته، شوراهای شهر تهران و کلان شهرها، یک مولفه ی تاثیرگذار در تغییرات سیاسی و توازن قدرت جریانهای سیاسی موجود در انتخابات ریاست جمهوری می باشد. بنابراین، تصاحب کرسی شوراهای کلان شهرها بویژه تهران توسط هر جریانی می تواند آثار و پیامدهای سیاسی و مدیریتی روشنی را به دنبال داشته باشد:

۱- به طور کلی وزن جریان پیروز بالا خواهد رفت؛

۲- قدرت مانور جریان پیروز در مدیریت فضای سیاسی و رسانه ای کشور تقویت خواهد شد.

۳- در صورت پیروزی هر یک از جریان های صحنه انتخابات شورای شهر و روستا، به تناسب گفتمان و دوری و نزدیکی آنها با گفتمان انقلاب اسلامی به احتمال قوی می تواند انتخابات ریاست جمهوری را تحت شعاع قرار دهد و در نتیجه بر حماسه سیاسی تاثیر بگذارد. بدین معنی اگر گفتمان مسلط بر کرسی های شوراهای شهر و روستا متفاوت از گفتمان مسلط بر ریاست جمهوری باشد، حماسه سیاسی منتج از ریاست جمهوری را تحت شعاع قرار می دهد. اما اگر این دو انتخابات از حیث گفتمانی همسو شود، نتایج آن بر حماسه سیاسی ماهیتاً متفاوت با وجه اول خواهد بود.

۴- ممکن است برخی از جریان ها با مشاهده تفاوت نتایج این دو انتخابات، زمینه را برای زیر سوال بردن سلامت انتخابات فراهم سازند و در چنین شرایطی بازیگران خارجی و ضد انقلاب برای اجرای عملیاتی راهبرد بی ثبات سازی را با توسل به کلید واژه انتخابات آزاد و یا تقلب در انتخابات ترغیب شوند.

۵- نکته دیگری را که در ارزیابی صحنه انتخابات گمانه زنی می شود این است که همزمانی و تلاقی رد صلاحیتهای شوراهای و ریاست جمهوری ممکن است با تبلیغات دشمن فضای سیاسی کشور را ملتهب و برای بهره برداری جهت بی ثبات سازی آماده نماید.